

„ROZBIĆ WIĘZIENIE – KIELCE 1945” relacja z pleneru

Historia

5 sierpnia 1945 roku miała miejsce brawurowa akcja zdobycia więzienia w Kielcach. Pozostający w konspiracji i walczący przeciwko nowym, proradzieckim władzom Polski żołnierze Armii Krajowej zdołali odbić z rąk UB i NKWD kilkuset (wg różnych źródeł od 300 do 700, najprawdopodobniej 354) więźniów. Operacją dowodził Antoni Heda

„Szary”, jeden z najsławniejszych dowódców partyzanckich, wstawiony m. in. opanowaniem Końskich i uwolnieniem bojowników AK więzionych przez hitlerowców.

W celach budynku przy ul. Zamkowej 7 przetrzymywane były głównie osoby związane z AK, w tym ludzie nie mający nic wspólnego ze zbrojnymi działaniami wymierzonymi we władzę ludową. Tortury, wymuszanie zeznań i zabijanie osadzonych były ponurą

codziennością kieleckiego więzienia. Partyzanci chcąc uwolnić jak największą ilość swoich kolegów musieli się spieszyć. Po zgrupowaniu odpowiedniej ilości żołnierzy, zdobyciu środków, amunicji i materiałów wybuchowych jednostki rozmieszczone zostały w lasach w pobliżu Kielc.

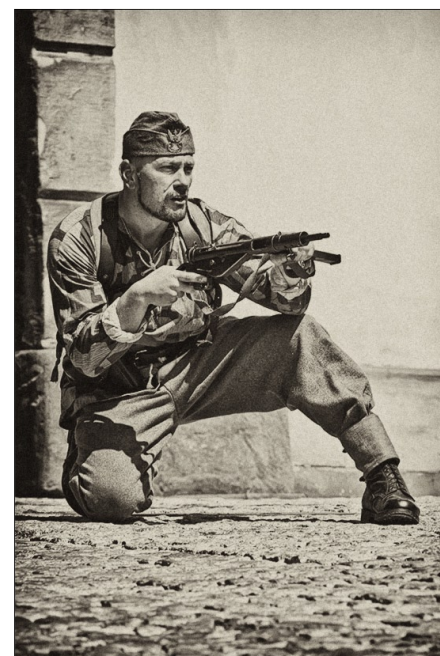
5 sierpnia 1945 roku oddziały „Szarego” wjechały do miasta zdobytymi ciężarówkami należącymi do UB. Część żołnierzy ruszyło w kierunku mieszczącego się w pobliżu katedry i Pałacu Biskupów więzienia, reszta

ubezpieczała grupę bojową obstawiając strategiczne punkty w Kielcach - m. in. budynki Urzędu Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej. „Szary” dowodził partyzantami mającymi za zadanie odbić więźniów - szturm poprzedziło wezwanie do poddania się skierowane do broniących budynku. Gdy w odpowiedzi padły strzały ludzie Hedy otworzyli ogień, następnie wysadzili bramę główną i wdarli się do więzienia - uwolniono niemal wszystkich przetrzymywanych.

Niezależnie od kontrowersji wokół antykomunistycznej partyzantki kielecka akcja była dowodem męstwa i determinacji żołnierzy Podziemia. Bypamiętych wydarzeń przetrwała, przy okazji zbliżającej się rocznicy rozbitcia więzienia przy Zamkowej Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych „Jodła” zorganizowało inscenizację sierpniowego szturm. Pieczętowanie odtworzone przebieg walk, a sam pokaz poprzedziła prezentacja multimedialna wprowadzająca widzów w realia pierwszych miesięcy powojennej Polski oraz ukazująca przygotowania do odbicia więźniów. Sceny ostrzału i szturm wzbogacone zostały

efektami pirotechnicznymi, co dodało realizmu pokazowi.

Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych „Jodła”

Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych „Jodła” powstało przy okazji organizowania przez grupę pasjonatów

Pikniku Historycznego Szewce 2008. Celem organizacji jest przekazywanie wiedzy o II wojnie światowej, a zwłaszcza o jej przebiegu na naszych ziemiach, poprzez rekonstrukcje historyczne. Obecnie członkowie Stowarzyszenia pracują nad kolejną edycją Pikniku Historycznego Szewce, gdzie pokaże kilka epizodów z walk polskich partyzantów z Niemcami, ponadto wezmą udział w Marszu Szlakiem Pierwszej Kompanii Kadrowej.

Inscenizacja

Inscenizacja, podobnie jak mająca miejsce 64 lata temu akcja partyzantów, okazała się być pełnym sukcesem. Profesjonalnie przygotowana i przeprowadzona przypominała o mało znanym fragmencie historii Polski i Kielc. Dla nas była także okazją do sprawdzenia swoich umiejętności fotoreporterskich. Zajmując miejsca w sektorze dla prasy rozdzielił się na trzy grupy, by uniknąć powtarzania takich samych ujęć. Czas poświęcony na wstęp

do inscenizacji wykorzystaliśmy fotografując zgromadzoną publiczność, wśród której było wielu weteranów walk o Polskę, większość z nich w mundurach, z orderami i odznaczeniami. Wreszcie zaczęło się - na plac grupkami zaczęli wbiegać partyzanci, po bezskutecznym wezwaniu obrońców więzienia do poddania się, rozpoczęli zmasowany ostrzał budynku. Użyto „ślepej” amunicji, ale strzelanina i tak zrobiła na nas ogromne wrażenie. W powietrzu unosił się pył, słychać było tylko huk wystrzałów.

Fotografowaliśmy już inscenizacje bitew i potyczek, ale głównie z XVII i XVIII wieku i ze znacznie większej odległości. Tym razem byliśmy niemal w ogniu „walki”, tak blisko, że niektórzy z nas oberwali po głowach łuskami z partyzanckich Stenów, a aparaty trzeba było czyścić z kurzu rozpylonego przez ładunki pirotechniczne. Było warto - udało nam się zrobić dużą ilość dobrych zdjęć i nauczyć się czegoś nowego o sztuce fotografowania.

Krzysztof Kania

